

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K obnově řízení a podjatosti soudce

V souvislosti s přípravami nového trestního řádu vyvstala mezi odbornou veřejností i politiky diskuse na téma změny institutu obnovy řízení. Nově by měl o návrhu na povolení obnovy řízení rozhodovat jiný soudce, než který o obžalobě rozhodoval v původním řízení.

Podle současné právní úpravy se obnova řízení povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi nebo důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu[1]. O návrhu na povolení obnovy řízení potom rozhoduje soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni, respektive soud, který by byl příslušný rozhodovat o obžalobě[2]. V praxi je toto poněkud nejednoznačné ustanovení vykládáno tak, že o návrhu na povolení obnovy řízení většinou rozhoduje přímo stejný soudce nebo senát jako v původním řízení. Tento postup je však dlouhodobě kritizován, a to především z řad obhájců. Důvodem této kritiky je obava z možné podjatosti soudce, který o věci již rozhodoval v původním řízení. Takový soudce může mít na věc již utvořený názor, který v rozporu se zásadou *in dubio pro reo* nezmění ani poté, co se seznámí s novými skutečnostmi či důkazy. Roli může hrát i určitá profesní hrdost soudce a neochota připustit revizi svého rozhodnutí. V neposlední řadě pak přichází v úvahu pracovní vytíženost či prostá lenost soudce a neochota se věcí znovu zabývat.

Kriticky se k této problematice vyjádřil rovněž Ústavní soud, který ve svém nálezu ze dne 24. února 2009, sp. zn. I. ÚS 2517/08, zdůraznil, že se mu z hlediska zabezpečení nestrannosti a nepodjatosti soudce nejvíce jeví jako nejvhodnější současná právní úprava, která předpokládá, že o povolení obnovy řízení rozhoduje stejný soud, ba stejný předseda senátu, který rozhodoval v původním řízení.

Víceméně tedy panuje shoda na tom, že právní úprava obnovy řízení vyžaduje změnu. Jaké se však nabízejí možnosti?

Inspirovat se lze při pohledu do právních řádů evropských států, kdy zjistíme, že situace, kdy o návrhu na povolení obnovy řízení rozhoduje tentýž soudce či senát jako v původním řízení, je spíše výjimkou. Kupříkladu na Slovensku sice o tomto návrhu rozhoduje stejný soud jako v původním řízení, ovšem samotný soudce, případně senát, je vždy odlišný[3]. V Německu, na které poukázal Ústavní soud ve výše citovaném nálezu, přikáže soud nadřízený tomu, který rozhodoval v původním řízení v prvním stupni, řízení o povolení obnovy jinému soudu ve svém obvodu, a teprve je-li obnova povolena, pokračuje v obnoveném řízení soud původní[4]. Soudce, který původně rozhodoval, je i v tomto případě vždy vyloučen[5]. Jako třetí příklad lze uvést Polsko, kde o návrhu na povolení

obnovy řízení vždy rozhoduje soud nadřízený soudem, který učinil rozhodnutí v původním řízení, a to v senátu složeném ze tří soudců[6].

Na výše uvedených příkladech ze sousedních zemí je možné vysledovat tři základní varianty, jak rozhodovat o návrhu na povolení obnovy řízení, přičemž vždy je více či méně zabezpečena objektivita rozhodování, a s ní spojené právo na spravedlivý proces:

- o návrhu na povolení obnovy řízení rozhoduje stejný soud, ale jiný soudce či senát
- o návrhu na povolení obnovy řízení rozhoduje odlišný soud ve stejném obvodu jako soud původní
- o návrhu na povolení obnovy řízení rozhoduje nadřízený soud

Jako nejméně vhodné se přitom v kontextu České republiky jeví varianty číslo dvě a tři, kdy by mohlo docházet k přílišnému přetěžování již tak přetížených odvolacích soudů a s tím souvisejícím průtahům v řízení. Právě z tohoto důvodu je v rámci rekodifikace trestního řádu preferována první možnost, kdy přenesení rozhodování na jiného soudce či senát do jisté míry přináší záruky spravedlivého procesu. V ideálním případě by tak nový soudce či senát neměl být zatížen svým původním názorem na věc a návrh na povolení obnovy řízení by měl posuzovat výhradně z hlediska způsobilosti nově uváděných skutečností nebo důkazů změnit původní rozhodnutí. Opět však nelze zcela vyloučit, že soudce či senát nebude „kopat za svůj tým“ a nepodpoří původní rozhodnutí kolegů ze stejného soudu, takže návrh na povolení řízení zamítne.

Ať již zákonodárci zvolí jakékoliv řešení, vyloučení původního soudce či senátu z řízení o návrhu na povolení obnovy řízení by zcela jistě posílilo objektivitu rozhodování soudů. V souladu s přáním Ústavního soudu by pak soudci mohli být více otevřeni tomu, že původní rozhodnutí o vině a trestu lze zvrátit také ve prospěch odsouzeného a napomoci tak k dosažení účelu trestního řízení, kterým není nic jiného než zájem na spravedlivém potrestání pachatelů trestných činů na základě řádného zákonného procesu.

Mgr. Jan Sekret

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946
Fax: +420 224 941 940
e-mail: advokati@akbsn.eu

---

[1] § 278 odst. 1 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

[2] § 281 odst. 1 a § 281 odst. 2 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

[3] § 397 odst. 2 zákona č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok

[4] § 140a německého ústavního zákona o soudech (Gerichtsverfassungsgesetz - GVG)

[5] § 23 odst. 2 německého trestního řádu (Strafprozeßordnung - StPO)

[6] čl. 544 polského trestního řádu (Kodeks postępowania karnego)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)